

NaturErhverv
Center for Projekttilskud Policy
Nyropsgade 30
1780 København V.

LAG-Bornholm d. 12. febr. 2014

Bidrag til hørings svar vedr. forslag til det danske landdistriktsprogram 2014-2020

Grundlæggende om LEADER-metoden

Med udgangspunkt i erfaringer fra foregående perioder, og naturligvis helt recent erfaringer fra den netop afsluttede periode 2007-2013, ønsker LAG-Bornholm først og fremmest at påpege et par oplagte indsatsområder, der har haft det svært i perioden 2007-2013.

Som repræsentant for LAG-systemet er det naturligvis først og fremmest indsatser via LEADER-metoden, der er central. LEADER-metoden adskiller sig fra alle andre forordninger først og fremmest ved at være en særlig metodisk tilgang til udvikling.

I det udsendte forslag til "Det Danske Landdistriktsprogram 2014-2020, side 211 under Art 35 REG CPR (s. 211) bliver man lidt forvirret i forbindelse med beskrivelsen af LEADER-metodens principper. LEADER-metodens 7 principper fremgår klart af ENRD's¹ hjemmeside og beskrives som:

1. Områdebaserede lokale udviklingsstrategier for veldefinerede subregionale landdistrikter;
2. Lokale offentlig-private partnerskaber (lokale aktionsgrupper);
3. Bottom-up-strategi med beslutningskompetence til lokale aktionsgrupper hvad angår udarbejdelsen og gennemførelsen af lokale udviklingsstrategier;
4. Tværsektoriel udformning og gennemførelse af strategien baseret på et samvirke mellem aktører og projekter inden for forskellige sektorer i den lokale økonomi;
5. Gennemførelse af innovative strategier;
6. Gennemførelse af samarbejdsprojekter;
7. Netværkssamarbejde mellem lokale partnerskaber

I programforslagets beskrivelse af LEADER-metoden fremstår det som om de 3 første principper er mere "grundlæggende" end resten, hvilket LAG-Bornholm finder er en uheldig og forkert betragtning.

Set fra den lokale aktionsgruppes side handler det således først og fremmest om at investere den tildelte tilskudsramme - ud fra en konkret analyse af lokaleområdets behov og muligheder - med fokus på størst mulig effekt og ud fra en grundlæggende metodisk tilgang byggende på alle 7 LEADER-principper

I den forstående programperiode vil der være fokus på økonomisk vækst og jobskabelse, kombineret med såvel økonomisk som miljømæssig bæredygtighed, herunder med særlig fokus på muligheder inden for grøn omstilling. Dette fokus vil der være overalt såvel, inden for EU-systemet som nationalt. Men ved at fastholde LEADER's 7 grundprincipper i alt hvad der handler om lokale aktionsgrupper, kan det legitimeres, at støtte "brede" jobskabende investeringen uden alt for meget skelen til, om det gavner f. eks. turismen, jordbruget eller kunsthåndværket.

¹ ENRD: European Network for Rural Development

Om diversificering og investering (f.eks. i relation til lokal fødevarerproduktion).

Som repræsentant for LAG-Bornholm har vi i den forgange periode oplevet en række legalitetsmæssige underkendelser fra NaturErhverv indenfor specielt fødevarerproduktion relateret til øens landbrugserhverv. Et fokus som anses for at have et af de største potentialer på øen. Indsatser der synes at ligge lige for, og som gang på gang er blevet fremhævet fra politisk hold, men som tilsyneladende ikke har kunnet klare en legalitetskontrol.

Det drejer sig typisk om projekter i tilknytning til den bornholmske landbrugs- og fødevarerproduktion. Investeringer i projekter som f.eks. gårdslagterier, gårdbutikker m.m.

Under Landdistriktsprogrammets prioritet 6 appellerer LAG-Bornholm derfor til, at NE afsøger EU-systemet for muligheder, der fremover kan åbne for en bredere tolkning af begreber som f.eks. *diversificering* og *investering*. Erfaringer hentet fra andre EU-medlemslande har vist, at man i disse har kunnet støtte f.eks. bygningsændringer og anlæg til videreforædling af egne produkter, gårdbutikker, mv. *Diversificering* bør kunne tolkes således, at f.eks. en landmand får mulighed for at få større del i værdikæden, ved eksempelvis at værdiforædle egne dyrkede råvarer og sælge direkte via gårdbutik. *Investering* bør kunne tolkes bredt på lige vilkår som investeringer generelt tolkes i forhold til f.eks. regnskabsloven (og som anvendt under Regionalfonden).

Om analyser og kompetenceudvikling

LAG-Bornholm har noteret sig at det fremover bliver muligt at støtte såvel analyseprojekter som mindre kompetenceudviklingsforløb, hvilket vi finder meget tilfredsstillende.

Særligt om klynger og netværk

LAG-Bornholm finder klyngeudvikling og netværksdannelse særdeles vigtigt. Derfor bør programmet ikke afgrænses til etablering af nye klynger og netværk, men i ligeså høj grad kunne støtte udvikling af eksisterende klynger og netværk. Tidligere programperioders erfaringer har vist, at man nemt kommer til at fremme etablering af "kunstigt" nye netværk, frem for at udvikle ellers veletablerede netværk.

Om støttemodtagere

I forslaget til landdistriktsprogrammet for 2014-2020 lægges der op til at kommunale institutioner og selvejende institutioner ikke skal kunne modtage støtte. Begge dele finder vi problematisk. Mange netværk og virksomheder er organiseret som selvejende institutioner i form af f.eks. en erhvervsdrivende fond, og det vil være højst uheldigt at udelukke disse. Ofte er disse netop karakteriseret ved at basere sig på et meget stort indhold af samarbejde og netværk, samt ikke mindst social ansvarlighed, - og det vil være et meget uheldigt signal at sende ud, hvis man udelukker disse institutioner.

At udelukke kommunale institutioner som støttemodtagere finder vi ligeledes problematisk. Lokalt for LAG-Bornholm har partnerskabet i den forgangne periode har bygget på et tæt samarbejde med Bornholms Regionskommune, der har sikret en tæt koordinering og stor fælles forståelse for såvel udfordringer som muligheder. LAG-Bornholm kan godt bekymres over det kommunale engagement, såfremt de udelukkes fra aktive projekterskaber.

Med venlig hilsen
for
LAG-Bornholm
Jørgen Hammer
Fmd.